

1 באפריל 2009
ז' ניסן תשס"ט

חוזר 71/09
חוזר אמהות 1411

אל: מנהלי סניפים
מנהלי סניפי משנה
מנהלי תחום גמלאות
ממונים/מרכזים באמהות
פקידי תביעות אמהות
פקידי דלפק קדמי

הנדון: תשלומי גמלאות אמהות לבני זוג מאותו מין

1. כללי

בפני המוסד לביטוח לאומי עומדת מזה זמן סוגיית בני זוג מאותו מין, אשר נדונה כבר מספר פעמים בפסיקתם של בתי המשפט ובחוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה בעניין קצבת שאירים.

לאור עובדות אלו ומתוך קבלת עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה בעניין הכרה בזכויות של בני זוג מאותו מין, הוקמה במוסד ועדה שהמנדט שניתן לה היה לדון בחוק הביטוח הלאומי ולהתאים את המושג "משפחה" למציאות של ימינו, בדרך של פרשנות, וזאת עד שהסוגיות תבואנה לידי פתרון בחקיקה.

2. התביעות שבטיפול תחום אמהות

המקרים שהוגשו למוסד דנו בזכאות של גבר בודד או זוג גברים למענק לידה, מענק אשפוז ודמי לידה, כאשר אחד מבני הזוג הינו האב הביולוגי של הילד והילד נולד באמצעות פונדקאית מחוץ לישראל. בזוג נשים אשר דרשו להתחלף ביניהן בתקופת הזכאות לדמי לידה, כאשר האחת ילדה את הילד והשנייה הינה בת זוגתה. התביעות שהוגשו עד היום נדחו היות שלא נמצא מענה בחוק הקיים שאיפשר תשלום.

3. החלטת הועדה

הועדה המליצה בנוגע לגמלאות אמהות כי הוראות החוק יפורשו כך שיקבע כי מעמדו של ההורה הביולוגי ישווה למעמדו של ההורה המאמץ, כאמור בסעיף 57 לחוק, ובחוזר זה תוצג ההתייחסות המותאמת.

א. מענק לידה

בהתאם לאמור בסעיף 57(א) ישולם מענק הלידה, שנועד לסייע בהוצאות הראשונות לטיפול בילד, למבוטח לפי פרק י"א לחוק קרי תושב ישראל שהוא אביו הביולוגי של הילוד המטפל בילדו לבדו או שיש עימו בן זוג מאותו מין.

יש לשים לב שהתאמה זו אינה יכולה לחול על מי שיש עימו בת זוג

לגבי אישה שהיא האם הביולוגית ויש עימה בת זוג אין השאלה רלוונטית היות והאם הביולוגית תהיה זכאית לתשלום המענק במסגרת סעיף 40(א) לחוק.

בני הזוג הידועים בציבור של ההורה הביולוגי לא יהיו זכאים לתשלום מענק לידה בגין ילוד זה, אם וכאשר ייתן בית הדין צו אימוץ לילד של בן הזוג, היות ובסעיף 57(א)(2) נקבע כי לא ישולם מענק לידה עבור ילד מאומץ שהוא ילדו של בן הזוג.

יש לציין כי בסעיף זה אין כלל דיון בזכאות למענק אשפוז, וגם אם נדון במקרה ספציפי בו נעשתה פונדקאות לאב ביולוגי בחו"ל, לא תקום זכאות היות ולפי סעיף 40(א) לחוק מבוטחת למענק לידה ואשפוז בלידה בחו"ל היא רק תושבת ישראל או אשת תושב ישראל ואף אחת מהגדרות אינה מתאימה לפונדקאית.

ב. דמי לידה

אב ביולוגי שאין עימו בת זוג יהיה זכאי לתשלום דמי לידה אם מתקיימים בו התנאים לתשלום דמי לידה כפי שקיימים גם לאישה יולדת, כאשר יום הלידה יהיה גם היום הקובע וליום זה נבחן את זכאותו.

בני זוג מאותו מין, הידועים בציבור, אשר עונים לתנאי הזכאות לדמי לידה, יוכלו להתחלף ביניהם במהלך חופשת הלידה בהתאם לתנאים הרשומים בסעיף 57(ה) לחוק.

לא יתכן מצב בו בן הזוג של הורה ביולוגי ידרוש תשלום דמי חופשה למאמץ עם קבלת פסק דין לאימוץ כאשר בן הזוג הביולוגי קיבל כבר תשלום בעבור תקופה מלאה בגין אותו ילד.

4. אופן הטיפול

תביעות של בני זוג מאותו מין, אב ביולוגי שאין עימו בת זוג ואב המאמץ לבדו יטופלו בשלב הראשון במשרד הראשי לצורך בדיקת ההנחיות

לטיפול שיועברו בתום שלב זה לסניפים.

יש להעביר תביעות מסוג זה הנמצאות בטיפולכם לרפרנט במשרד
הראשי בהקדם האפשרי.
המערכת הממוכנת נערכה בהתאם, ולא תהיה אפשרות להזין בסניפים
תביעות של בני זוג מאותו מין או הורה ביולוגי יחיד.

ב ב ר כ ה ,
מ ר י . כ ה
~~י פ ה מ ר ז~~
מ נ ה ל ת א ג ף ג מ ל א ו ת מ ש פ ח ה